

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Valerii Reginaldi Bvrgvndi Seqvani E Societ: Iesv,
Praxis Fori Poenitentialis**

Ad Directionem Confessarii, In Vsv Sacri sui muneris ...

Regnault, Valère <1543-1623>

Mogvntiæ, 1617

Cap. 14. De blasphemia laudi Dei contraria,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78477](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78477)

confendus consequenter in horarum recitatione dispensare; quoniam hæc sunt duo privilegia distincta, circa duas distinctas leges imponentes duas distinctas obligationes: neque eo ipso, quod quis soluitur ab vna lege, aut ab vno vinculo, soluitur ab altero; quoniam plus est solui a liquem à duabus legibus & duobus vinculis: quam solui ab vna lege & vno vinculo. Quate taliter dispensatus debet dare operam & diligentiam adhibere ad quamprimum discedendam rationem horas canonicas recitandi, iuxta obligationem quam ad id habet: nisi adhuc à Summo Pontifice obtineat dispensationem in lege illam imponente.

193. Quartum est, de quo *Navar. in eodem cap. 11. num. 32. & 33.* Beneficiarios ratione tantum beneficii sui obligatos ad recitationem horarum canonicarum, non liberari e obligatione quod studeant cõstituto Vicario qui eidem beneficio deseruiat: aut quod peregrinationem suscipiant ad sancta loca, cõstituto similiter Vicario. Tum quia ista est communis sententia, vt post eundem *Navar. notat etiam Azor in citato cap. 13. quæst. 13. & 14.* Tum quia onus recitandi horas canonicas personale esse, seu ad quod electa sit *personæ industria*, satis indicare videntur verba sub initium *Clemæ. 1. De celebr. Missarum*, quibus dicitur, de iis quibus incumbit onus de quo agimus: dum offerre Deo sacrificium laudis, fructum laborum suorum, in puritate conscientie & animi deuotione debent horas canonicas dicere seu psallere, &c. Beneficiarij ergo, quibus id ipsum onus imponitur, debent illud per seiplos sustinere. Eandem doctrinam habet *Suarez in citato cap. 26. num. 12.* Quod si opponas à nonnullis contrarium teneri, & in disputatione posse defendi: respondet *Navar.* non ideo tamen illud esse consulendum: cum ei communis praxis repugnet, bonæ rationi innixa.

194. Quintum est, multa esse, quæ in nobis promouere debeant studium rite & cum debita pietate recitandi horas canonicas. Ac primum, quod auctorem habeant Spiritum sanctum, cuius afflatu (2. Petri 1. in fine) locuti sunt Sancti Dei homines: ex quorum Sanctorum tam veteris quam noui Testamenti dictis, illæ desumptæ sunt; adeo vt verba earum sacra profere, sit loqui sermone factorum varum, Apostolorum, Angelorum, ac etiam Dei ipsius.

Secundo, quod consent verbis sine erroris periculo explicantibus: tum quæ spectant ad fidei nostræ sublimissimam, Sanctissimam Trinitatis, & Incarnationis Dominicæ mysteria: tum quæ ad rectam morum informationem, eternæque salutis consecutionem: tum quæ ad actus quos erga Deum exercere debemus: adorationis, laudationis, obsecrationis, gratiarum actionis, oblationis, cum eo ordine & decore, quod necesse est nos cum infinita illa maiestate agentes, seruare; vt acceptum sit ei nostram obsequium, ac petitiones nostras exaudiat. Nam cum nos tanquam rustici non allueti moribus aulae cœlestis, quid oremus sicut oportet nesciamus; factum est infinita Dei bonitate & misericordia erga nos, vt haberemus precationum formulas dictatas à Spiritu sancto, qui omnia scrutatur, etiam profunda Dei; ex prioribus ad *Corinth. cap. 2. & id eo optime nouit; quid & quomodo proponendum sit Deo, vt scilicet possit.* Ex qua dictatione, non autem ex doctrina recitantis, pendet vis ipsarum precationum: quia scilicet Deus in eis suum quodammodo stylum agnoscit, ad illumque afficitur: sicut faceret Princeps ad libellum supplicem eleganter & apposite conscriptum, sibi à rustico oblatum.

Tertio, quod in istiusmodi recitatione fungamur munere oratoris & legati ab Ecclesia constituti, vt communem causam agamus apud Deum; non solum hominum, sed quodammodo etiam rerum ratione carentium, apud infinitam Dei maiestatem, perennem earum fontem: vt cum illæ per se gratias ei agere nequeant, agant per nos quibus seruiunt. Fungimur autem coram tota cœlesti curia iuxta illud *Psal. 137. In conspectu Angelorum psallam tibi Deus meus.* Ideoque nunc induendo personam totius Ecclesie, nunc Angeli, nunc sancti alicuius viri, interdum etiam Dei iuxta verborum quæ recitantur sensum. Quanta igitur est diuinæ erga nos misericordie dignatio,

vt non abnuat nos pro huius mundi salute imploranda admittere ad suum colloquium, & iuram laudum celebrationem. Quod à nobis quanti faciendum sit argumento est: quod vel ab ipsa beata Virgine, sancta Ecclesia quid simile loco magni beneficij precetur dicendo: Dignare me laudare te virgo sacrata.

Quarto, quod in cap. Dolentes, De celebrat. Missarum districte nobis in virtute sancte obediencie præcipiatur vt diuinum officium nocturnū panter & diurnum, quantum Deus dederit studiose recitemus pariter & deuote. Postremo, quod male in debiteque recitans horas canonicas, Deum fraudet debita gloria, Sanctos voluptate, & detentos in purgatorio priuet leuamento, & seipsum merito, donisque cœlestibus: nec tales preces impetrent à diuina maiestate publicis necessitatibus remedium: sicque fit vt Ecclesia non assequatur illud propter quod Ecclesiastici sunt in ea constituti: nempe, vt gratias Deo referant de perpetuis beneficiis quæ quotidie toti cœtui fidelium confert, illiusque in his iram propter peccata accensam, precibus mitiget.

In quem finem certos habent reditus ad sustentandam vitam: vt scilicet ab omni alia cura expediti toto animo, atque viribus totis munus sibi demandatum exequantur. In quo qui segnes sunt, præter iniquitatem quam exercent capiendo stipendium, pro exhibitione obsequij, quod infideliter & sine fructu præstant: Deum quem populo deberent conciliare, prouocant ad indignationem. Illa enim verba quæ Dominus *Matth. 15.* ex *Isaia* citat, sunt indignantis. Populus hic labiis me honorat: cor autem eorum longe est à me. Itemque illa *Amos 5.* Aufer à me tumulum carminum tuorum, & cantus lyrae tuæ non audiam. In memoriam igitur sæpe retocandum est illud *Ieremias cap. 48.* Maledictus qui facit opus Dei fraudulenter. Et certe cum fideles tanquam Ecclesie Catholicae membra, ordinarie optent eiusdem Ecclesie precibus & meritis adiuuari: valde nequiter illi agunt, qui in tanta ac tam multiplici illorum calamitate & afflictione, preces quas Ecclesia ipsa pro iisdem membris suis fundendas iniungit, reddunt infra quos & diuinæ iræ prouocatiuas. Meminisse quoque oportet, quod male recitantes offendant cœlestem Ierusalem, quæ est mater nostra: dum tam male exequuntur in terris, cum qui ad ipsius imitationem institutus est cultus exhibendus Deo: cui millia millium ministrant, & decies centies centena millia assistunt, *Daniel 7.* cum magna illa turba, quam dinumerare nemo potest ex omnibus gentibus & tribus stantes ante thronum ex *Apoc. cap. 7.*

CAPVT XIV.

De blasphemia laudi Dei contraria.

SUMMARIUM.

- 195 Quid sit blasphemia, tum vniuersæ, tum particulariter sumpta: quæ ratione specialiter sumpta comprehendat pralam in Sanctos, & de prauo affectu ex quo prouenit.
- 196 Quinque diuisiones blasphemie.
- 197 Blasphemia peccatum est suo genere mortale, à quo excusat inconsideratio.
- 198 An paruitas materia similiter excuset.
- 199 Blasphemia peccatum suo genere mortale grauissimum.
- 200 Quædam notanda quæ à Confessario possunt Penitenti inculari, de blasphemia se accusanti.
- 201 Ratio confitendi de peccato blasphemia.
- 202 Quæ pena contra blasphemos constituta sint iure canonico, & quæ ciuili: quodque tam in hac quam in futura vitæ puniantur.
- 203 De maledictione creaturarum, quando sit peccatum mortale, & quando solummodo veniale.

DE blasphemia in iure canonico habetur cap. secundum De maledicis. Quæ generaliter ad eam pertinent D. Thomas persequitur 2. 2. quæst. 13. & cum eo, tum interpretes ipsius tum etiã Summularij in verbo blasphemia, ac plerique alij, inter quos

(sunt Couarr. ad cap. Quamuis pactum 1. part. 8. num. 8. & sequentibus, ac Nauarrus in Enchir. cap. 12. num. 81. aliquotque sequentibus. Sunt etiam, *preter recentiores ceteros*, Azor in 1. part. Moral. Instit. lib. 9. cap. 28. ac Suarez de Religione tract. 3. lib. 1. cap. 4. & sequentibus. Thomas Sanchez in opere morali lib. 2. cap. 32. Illa autem complectemur quatuor harum quaestionum explicatione. Quid sit blasphemia, Quotplex sit. Quale peccatum sit, & Quae sint blasphemantis poena.

QVÆSTIO I.

Quid sit blasphemia.

195. **V**Ntuerse sumpta blasphemia nihil est aliud, quam derogatio alicuius bonitatis excellentis. Qua ratione comprehendit non modo conuiuium iactatum in Deum; sed etiam maledictionem in homines & alias creaturas. De qua D. Thomas agit 2. 2. q. 76. & post eum Summularij in verbo Maledictio. Sed hic particulariter sumitur tantum pro maledictione in Deum, aut in Sanctos, vel res sacras prout ordinantur ad Deum; potestque definiti maledictio irreligiosa, id est, quae fit in contumeliam Dei, & ex cordis affectu prauo; nimirum contrario illi affectui pio, quo fides in Deum fouetur. Quae quidem definitio iudicanda est propterea ad blasphemiam in Sanctos, & res sacras extendi: quod hæc (sicut & contraria laus Sanctorum, & rerum sacrarum) feratur, reuoluetur in Deum ipsum, prout satis late, *idque Scholasticè*, tractat Suarez in citato lib. 1. cap. 5. Tradens in num. 10. tres modos quibus potest in Sanctos contumelia proferri sufficienter ad participandam malitiam blasphemiae. Primus est, cum proferitur intendendo expresse honori Dei detrudere in Sancto suo. Secundus, cum proferitur cogitando de Sancto, tanquam Dei amico vel ministro ipsius, vel coniuncto illi aliquo alio simili vinculo. Tertius, cogitando de Sanctis, non quidem habito expresse respectu ad Deum: sed tantum cogitando de excellentia sanctitatis illorum: in qua cum fundetur respectus ad Deum, à quo habent prerogatiuam sanctitatis; fit ut cum in eorum tanquam tales contumelia proferatur, censeatur indirecte proferri in Deum, & ideo blasphemiae peccatum committi. Quod maiore ratione, censendum est contingere duobus precedentibus modis.

Aduerte autem prauum illum cordis affectum, cuius meminimus, contingere non tantum cum quis directe intendit maledicendo derogare excellentiae diuinæ: siue de Deo aliquid negando, quod ei conueniat: siue affirmando quod ei non conueniat; siue, quod pertinet ad propria excellentiam ipsius, tribuendo alteri: sed etiam cum indirecte, nempe cum quis ea quae diuinæ excellentiae derogatoria sunt, dicit cum iis circumstantiis, eoque modo: ut diuinæ maiestatis & gloriae contemptum indicet. Id quod tangit Gregor. à Valen. 2. 2. disput. 1. quaest. 13. puncto 1. notab. 2. Pro eoque facit quod in cap. 2. De maledicis, absolute dicatur blasphemiam proferri, quando lingua contra Deum & Sanctos relaxatur. Facit & quod talia verba contineant irreligiosis malitiam contra Deum; quae consistens in verbis pertinet ad blasphemiam opprobriam laudi Dei: qua ei religiofus cultus ore defertur. Eodem possunt referri, quae Suarez disputat in citato cap. 4. num. 6. & sequentibus.

QVÆSTIO II.

Quotplex sit blasphemia.

196. **Q**uinque dantur blasphemiae diuisiones. Prima est, in interiore tantum: seu qua aliquis sola mente affectu aliquid contra Deum: & in exteriorem tantum: qua licet quis secus mente sentiat, voce tamen vel scripto profert aliquid contra Deum: ac in eam quae utroque modo fit. Aduerte autem, quod blasphemia dicitur in verbo consistere, sicut ei opposita Dei laus) de qua in Psal. 33. *Semper laus eius in ore meo*) ita intelligendum esse de verbo prolato, ut ad scriptum quoque extendatur, prout satis intelligitur ex illis verbis 2. Paralip. 32. Epistolae quoque scriptae

(de Sennacherib rege Assyriorum loquitur) plenas blasphemiae in Dominum Deum Israhel: & locutus est aduersum eum.] De qua re Suarez in praecedenti num. 3. & duobus sequen.

Secunda diuisio est, in eam quae fit per modum enuntiantis: ut illa Caim Genes. 4. Maior est iniquitas mea quam ut veniam merear] & illa dicentium Exodi 32. Ili sunt dii Israel, qui eduferunt te de terra Aegypti.] Itemque illa negantium Dei prouidentiam Iob 22. Nubes latibulum eius, nec nostra considerat.] Deinde in eam quae fit per modum detestantis, ut illa Marci 2. Quis potest dimittere peccata nisi solus Deus? & illa Matth. 26. Blasphemauit. Praeterea in eam, quae fit per modum iridentis, ut illa Matth. 27. Vah qui destruis templum Dei, &c. Postremo in eam quae fit per modum dubitantis: ut cum Psal. 77. male Iudaei loquuti sunt de Deo dicentes, Nunquid poterit Deus parare mensam in deserto?]

Tertia diuisio est, in expresse, qua nimirum expresse de Deo malum affirmatur vel bonum negatur; ut quando dicitur esse causa peccati, vel acceptor esse personarum, vel iniustus: & in tacitam, qua non quidem expresse male affirmatur de Deo; tamen implicite Deo malum tribuitur, ut cum Calumniani dicunt corpus Christi non esse in pluribus locis: implicite enim, & consequenter dicunt, legibus naturae limitatum esse Dei potentiam. Item cum Vbiquitarij dicunt corpus Christi esse ubique: dicunt enim implicite & consequenter, non esse creaturam. Ad quem blasphemiae modum reduci possunt illa nonnullorum impiorum militum. In despectum Dei. Renego Deum: quibus implicite significatur Deus impotens & contemptibilis.

Quarta est, in simplicem & in coniunctam cum haeresi: illa est, quae nec formaliter nec virtute continet falsitatem contra fidei veritatem: ut illa In despectum Dei, qua tantum significatur voluntas faciendi aliquid etiam displicentem Deo. Coniuncta vero cum haeresi est, quae falsitatem contra fidem formaliter, aut virtute continet: affirmando scilicet, aut negando aliquid de Deo contra id quod fides de eo docet: aut tribuendo creaturae aliquid, quod fides docet conuenire soli Deo: aut an ei conueniat, dubitationem ostendendo: ut si dicat quis, estne Deus iustus tor malis me affligens. De qua diuisione plura Suarez in eodem cap. 5. num. 7. & 8.

Quinta est, in eam quae falsum continet, seu qua quis tribuit Deo quod Deo non conuenit: cuius exempla habentur ex antedictis: & in eam quae continet quidem verum sed per modum contumeliae: cuiusmodi fuit illa paganorum: Egregius Deus Christianorum natus ex pau-pere muliere. & in cruce mortuus: & illa Iuliani Apostatae, Vicisti Galilae. Cuius generis etiam censeferi possunt illae, quae in ore multorum versantur Per corpus Dei: Per sanguinem Dei: Per caput Dei: Per vestrem Dei: & alia id genus: si quidem proferantur per contumeliam, contemptum, & diuinæ maiestatis: quasi Deus talia habens (prout habet Verbum Dei caro factum) despicibilis sit: alioqui enim non blasphemiarum, sed, sicut notant Caietanus & Armilla in verbo blasphemiae, & Nauar. in Enchir. cap. 12. nu. 85. iuramentorum tantum, aut periorum rationem habent. Ratio est, quod post verbum carnem factum, nihil per eas Deo attribuitur, quod illi non conueniat: nisi ad naturam diuinam talia praecise referrentur: qua ratione continerent blasphemiam coniunctam cum haeresi Anthropomorphitarum: aut nisi ad eas partes descenderetur, quas nominare puder: quia non nisi irreligiose, & cum Christi contemptu, vsurpari possunt iuramento. De qua re quid Suarez sentiat, videri potest apud ipsum in seq. cap. 6. num. 11.

QVÆSTIO III.

Quale peccatum sit blasphemia.

197. **O**mniun consensus, ut in memorato cap. 6. num. 1. Suarez attingit, blasphemia in Deum vel Sanctos, resque sacras semper est peccatum mortale: utpote quo grauis iniuria Deo ipsi aperte infertur: ponendo nimirum vel errorem in diuino intellectu, vel malitiam in diuina voluntate,

vel naturalem deificum in diuina essentia. Attamen ob inconsiderationem, etiam si nata ex causa iniusta aut ex occupatione circa aliquid illicitum, prout tangit Nauar. in citato cap. 12. n. 84. non est plusquam veniale: sicut de periurio nonnullisq; aliis iam alias monuimus: quia tunc deficit iudicij ac libertatis plenitudo, necessaria ad mortale.

Vbi aduerte ex D. Thoma in cit. art. 2. ad 3. ralem inconsiderationem in hoc consistit, quod quis non aduertat illud quod dicit, blasphemum esse. Quoq; potest duobus modis contingere, vt Suarez loco citato bene notat. Prior est, cum quis ex subita passione prius protulit verbum, quam aduerterit ad eius significationem, secundum quam continet blasphemiam. Quo casu blasphemiam non profert voluntarie, & formaliter: sed solum materialiter: id eo que excusatur à culpa, saltem graui. Posterior est, quo blasphemare contingit ex praua consuetudine: quæ quâuis nullatenus excuset si voluntaria sit: tamen si in actu ipso tollat reuera aduertentiam rationis, à mortali excusatur: perinde ac si passione plenu rationis vsu impediente perturbatus, talia verba pferret. Quod si quis blasphemiam proferendo ad eam aduertat, considerata significatione verbarum, peccat mortaliter: etiam si ex subito in motu illa proferat: perinde ac si qui ex eodem motu occidit sedentem prope se, aduertens quod sit homo, quem occidit. Id quod D. Thomas quoque expressit.

198. An autem ob puritatem materiæ eadem excusatio cõtingat, Dominicus Bannes ad citatum artic. 2. recte declarare videtur, inquit: Blasphemiam in Deum aut in Sanctos & in res sacras, quatenus eæ participes sunt diuinæ sanctitatis; numquam esse peccatum veniale ratione materiæ, cum sit grauius periurio (cui nihil tale vnquam contingere superius num. 79. ostendimus) blasphemiam vero in Sanctos vt homines sunt, censendam esse venialem ex materiæ leuitate: quia cum sanctitas in ordine ad Sanctos sic spectatos: habeat se tantummodo per accidens, de contumelia facta Sanctis sub ea ratione, iudicandum est perinde ac de facta hominibus non sanctis.

199. Iam vero blasphemiam peccatum esse mortale grauiusimum, patet ex sacris literis, præsertim ex Leuitico cap. 24. & ex Isaia cap. 37. & ex 4. Regum cap. 19. per seueritatem pænæ qua punitur. Imo peccatum esse maximum D. Thomas contendit. 2. quæst. 13. art. 3. Quod qua ratione accipiendum sit, explicat ibidem Dominicus Bannes, tractatque Suarez in citato cap. 6. num. 7. & aliorum sequentibus plenus scholastico instituto. Sed ad nostru sufficit, monere quod licet possit dici peccatum grauius ceteris, non tamen absolute: quia excipienda sunt peccata contra fidem, vt hæresis; & contra spem, vt desperatio; ac contra charitatem, vt odium Dei. Nam quo excellentiores sunt virtutes, eo peccata contra illas commissa, deteriora sunt genere suo. Virtutes autem Theologicæ, quales sunt fides, spes, & charitas, sunt præstantiores moralibus: quarum numero est religio, contra quam peccatur blasphemando. Non erit vero abs re quædam notare inculcanda pœnitenti ad deterrendum ipsum à tanto scelere.

200. Primum est, blasphemum posse eo nomine hæretico peiorem cœpseri, quod ipse ea quæ scit & credit esse mala, ac Deo indigna, ipsi attribuat ex peruerso in eum affectu. Hæreticus vero non nisi ea quæ errans credit, Deo attribuat. Item esse peiorem homicida: vt D. Thomas ibid. ad 1. ex eo probat; quod blasphemus intendat inferre nocuumentum honori diuino, qui præponderat cuiusq; bono proximi. Itemq; peiorem esse periuro, vt D. ipse Thomas adhuc ibidem, ad 2. probat, quia qui peierat non dicit aut sentit aliquid falsum de Deo, sicut blasphemus, sed solum adhibet Deum in testem falsitatis, non quasi existimans ipsum esse testem falsum: sed quasi sperans quod non sit de veritate rei de qua agitur, testificaturus per aliquid euidens signum. Quibus accedit ad eiu(s)dem sceleris grauitatem indicandam, quod ex cap. 12. Matth. Spiritus blasphemie iuremissibilis sit; non quod blasphemia absolute remitti non possit; sed quod pauci ex ea perducantur ad cor contritum & humiliatum, sine quo non remittitur. Vide D. Thomam & ipsius interpretes in seq. quæst. 14. art. 3.

Secundum est, blasphemiam ipsam in praxi, multorum aliorum peccatorum malitiam habere coniunctam; & præsertim eorum quorum iam meminimus: puta infidelitatis, cum blasphemus credit verum esse quod falso tribuit Deo: & desperationis ac odii Dei, cum ex eis erumpit quis in verba blasphemia. Itemque periurij: vt cum istud per exaggerationem redundat in blasphemiam, vt cum dicitur alteri: Iuro tibi id tam verum esse quam verum est Deum existere.

Tertium notandura, ac pœnitenti inculcandum, est: blasphemare proprium esse demonum, & ceterorum damnatorum in inferno: sicut Sanctorum est laudare Deum in celo: ita vt blasphemiam, & laus Dei merito censeantur in terris discernere inter filios Dei, & filios diaboli. Supra quam dici potest abominabilis est blasphemiam in ore hominis Christiani: cuius audiend. Iudæi tam impatientes fuerunt, vt si non possent eam impedire, in detestationem vestimenta sua lacerarent, aureisque suas obturarent vt patet ex 4. Regum cap. 19. ex cap. 37. Isaia, ex cap. 26. D. Matth. & cap. 14. Actorum: eamque tam graue scelus esse Nabuchodonosor rex Ethnicus existimauit, vt decreto sanxerit illam vsurpantem esse de medio tollendum, ac domum illius vastandam: vt pudere nos debeat, qui non vt veri & germani filij Dei, sed vt spurij & nothi, in iniuriis nostris impatientissimi, & in Dei iniuriis patientissimi inuenimur; negligentes corrigere blasphemias, quædo iuxta regulas Christianæ charitatis ac fraternæ caritatis, præscriptumq; prudentiæ ac discretionis, id possumus: qui ne quidem canem nostrum ab aliquo percuti patienter, æquanimiterque ferremus.

201. Ceterum quamuis teneri possit cum Caier. 2. 2. q. 14. art. 1. & in verbo ll. sphemiam, omnes blasphemias in Deum habere vnus speciei, sicut habent omnia periuria, & omnes hæreses: quia tamen in indiuiduo talis malitia ex circumstantiis incrementum capere potest, etiam in infinitum, non modo mutando speciem sed etiam intraspeciem: sic faciendâ est confessio de illa, vt sim. I. exprimantur circumstantiæ quibus aggrauatur in infinitum. quantumcunq; non mutat speciem: quandoq; idem caritur quoque notitia necessaria est, vt Confessarius sufficienter cognoscat statum sibi contentis. Sic quia quo maius est malum, quod affirmatur de Deo, aut maius bonum quod negatur de eo blasphemando, maior est blasphemiam: apertendum est tunc tale incrementum; quando Confessarius non intelligeret alioqui plene statum contentis. Quam ob causam declarandum est, an prolata sit in Deum proxime, an in Christum, vt hominem; an in beatissimam Virginem, an in alios Sanctos: præsertim cur blasphemiam sit eo grauior, quo dignior est persona: vix blasphemiam atq; blasphemiam in Sanctos iniuriosa sit, non modo Deo sed etiam Sanctis ipsis: quod est, blasphemiam in Deum, coniunctam esse maledictioni creaturæ, dignissimæ honore diuino, hyperdulix aut dulix.

QVÆSTIO IV.

Quænam sint pœnæ blasphemantis.

202. Ad hæc respondetur in iure canonico aduersus blasphemos plures pœnas esse constitutas. Nam ex 22. q. 1. cap. 1. quis Clericus: blasphemus subetur deponi, & laicus anathematizari; & ex cap. 2. De maledicis, blasphemus debuit agere pœnitentiam per septem dies dominicas: ac in Concil. Lateran. sess. 9. sub Leone 10. statuuntur graues pœnæ in blasphemantes. Quæ tamen non habent locum in foro conscientiæ, sed tantum in externo: in quo nec esse vsu receptas, notat Fumus in Armilla, verbo blasphemiam, num. 5. Quod ex eodem referens Suarez in citato lib. 1. cap. 7. nu. 2. in seq. n. 3. idem tradit de nouis constitutionibus Iulij tertij, & Pij quinti contra blasphemos.

Iure autem ciuili blasphemantes plectuntur capite, vt habetur ex Authentica, Vt non luxurientur contra naturam §. Omnibus hominibus Collat. 6. De qua re, quæ non est instituti nostri propria, differentes authores citat Suarez in fine memorati cap. 7. Adde quo ipsi etiam Turcæ alioqui impij, dicantur grauiissime punire blasphemantes

Deum, Christum, & B. Virginem. Certe vt cetera omit-
tam D. Paulus in priore ad Timoth. cap. 1. Hymenæum &
Alexandrum blasphemos, docet tradendos Sathana. Deus
quoque ipsemet punit blasphemos, non solum pœna æ-
terna in inferno, verum etiam temporalis in hoc mundo
vt vel sic incipiant prægustare supplicia quibus sunt desti-
nati. Quæ de re extat notabile exemplum apud D. Gre-
gor. lib. 4. dialog. cap. 28. de puero quinquenni blasphe-
mo, à dæmone extincto in sinu patris. Extant & alia duo
apud D. Bernardum in vita S. Malachia.

Ceterum licet gravissimum sit blasphemiz peccatum:
tamen absolutio illius non est reseruata de iure commu-
ni, vt Suarez quoque obseruat in citat. nu. 2. De iure vero
speziali, vel de particulari consuetudine vel statuto Syno-
dali, reseruata est in nonnullis locis.

203.

Restat monendum a præquam finem huic capiti impo-
namus, ad blasphemiam pertinere: id est, peccatum esse mor-
tale suo genere, vt Deo, & Sanctis maledicere; sic & creatu-
ræ cuiuscumque, siue rationali, siue, irrationali vt creatura
Dei est, prout notat Caietan. in summula verbo Maledi-
ctio. Vbi etiam habet maledicere creaturæ secundum se,
& non in ordine ad Deum: si quidem creatura sit rationalis,
puta homo, peccatum esse mortale, si maledictio seu
imprecatio mali, sic fiat vt deliberata voluntate desideretur
idem malum ei euenire, ipsumque sit graue, vt mors,
infamia, damnum rerum, infirmitas, exilium: quia tale
desiderium repugnat. notabiliter charitati debitæ proximo.
Quod tamen iustificari potest, vt idem addit, si talia
desiderentur proximo vt iniuria Dei aut reipub. suum lo-
cum habeat: quia latabitur iustus cum viderit vindictam:
vel vt ipse ea ratione correptus, reducat ad sanam men-
tem: aut saltem reuocetur ab oppressione bonorum. Ex-
cusari quoque potest à mortali ex paruitate materiæ, seu
quod leue sit malum quod desideratur.

Quod si creatura cui maledicatur sit irrationalis: distin-
ctio vtendum est ex eodem ibidem. Tribus enim mo-
dis fieri potest maledictio creaturæ irrationalium in se:
primo, quatenus sunt alicuius hominis, quem is qui ma-
ledicit odio prosequitur: in eoq; casu peccatum est mor-
tale maledicere: nisi in deliberatio vel materiæ leuitas ex-
cuset. Nam id quoque est contra charitatem proximo debi-
tam. Secundo, fieri potest vt eadem res maledicatur
simpliciter, in seque spectatæ, vel quatenus ipsæ nocent,
vel non obtemperant nobis: vt cum rusticus maledicatur
suis iumentis: tuncque maledictio peccatum est solum veni-
ale. Quod quidem à Caiet. ipso dictum, approbat. Nau.
in Ench. cap. 12. num. 86. Ratioque est, quia tunc cessatur
tantummodo verbum otiosum & vanum. Postremo fieri
potest vt in eisdem rebus maledicatur, prout nobis aliquod
spirituale nocumentum adferunt, saltem per accidens; quo
modo Iob, vt in cap. 3. libri ipsius refertur, diei natiuitatis suæ
maledixit: propter peccatum scilicet originale, & alia in-
commoda inde secuta.

TRACTATUS III.

De voto.

DE hac materia tractatur in iure canonico, co. 17.
& 27. vtrobique quæst. 1. & in aliis eiusdem
iuris partibus, titulo De voto & voti redem-
ptione. Aguntq; Theologi tum cum Magis-
tro in lib. 2. sentent. distinct. 38. tum cum D.
Thoma 2. 2. q. 88. & Summularij in Verbo votum, multiq;
alij quorum in sequentibus fiet mentio cum res exegerit.
Late autè inter ceteros eam persequuntur Nauar. in En-
chir. cap. 12. à n. 24. ad 81. & in consilijs, tit. De voto & voti
redemptione: Sorus in toto lib. 7. De iust. & iure Azor in
1. parte Moral. Institutionum lib. 1. cap. 12. & sequentibus.
Latissime omnium Suarez in opere de religione tractatu
sexto sex libris prolixis distincto: apud quæ & apud Tho-
mam Sanchez in opere Morali lib. 4. complectente 56.
capita, relinquemus multa, præsertim quæ speculationis scho-
lasticæ fuerint, videnda ab eo cui liberit: contenti confide-

ratione eorum de quibus oportet instructum esse Confes-
sarium ad iudicandum de peccatis, quæ contra voti san-
ctitatem & obligationem committi possunt. Considera-
bimus ergo primo, voti definitionem. Secundo, diuisio-
nem. Tertio, peccatum quod committitur illius violatio-
ne. Quarto materiam, seu id de quo fieri debet votum.
Quinto, spectantia ad votum ex parte vouentis. Sexto,
impedimenta, quæ cum obcurrunt circa votorum execu-
tionem, ab ea excusant. Septimo, voti iritationem. Octa-
uo, eiusdem dispensationem, & nono, commutationem.

CAPVT XV.

De definitione voti.

SVMMARIVM.

- 204. Definitio voti; & quæ præmissio ad illius naturam spectet.
- 205. Debet esse deliberata.
- 206. Debet esse cum proposito præmittendi seque obligandi.
- 207. Quatenus requiratur vt sit cum proposito implendi promissum.
- 208. Quod propositum absolutum faciendi aliqui in honorem Dei, non sufficit ad votum nisi firmetur promissione.
- 209. Notanda, quibus solui possunt, quæ obiciuntur in contrarium.
- 210. Qui solum propositum aliquid facere in Dei honorem, quatenus possit sententiam mutare sine peccato.
- 211. Ad voti essentiam non est necessarium, vt promissio sit cum traditione.
- 212. Quod soli Deo fiat votum.
- 213. Vouens Sanctis, quomodo voueat Deo.
- 214. Quomodo accipiendum sit votum fieri de bono.

VARIÆ voti definitiones referuntur à Palud. in
4. distinct. 38. q. 1. & à Syluest. in verbo Votum 1.
in principio. Inter ceteras autem placet illa Caiet.
verbo Votum in principio; quod sit promissio
facta Deo de bono: Promissionem autem intellige, non
modo eam quæ fit cum stipulatione, hoc est, præmissa in-
terrogatione, & secuta responsione, vt cum dicitur alicui,
Promittis hoc: & ille affirmat, sed etiam quæ nude fit: quan-
tumuis non sit cum huius interpositione: dicendo scilicet, in
bona fide promissum seruiabo: nec iuramento firmata sit, prout
notat Richar. in 4. distinct. 38. art. 3. q. 3. Adde sufficere etiam
pure mentalem ex D. Thoma 2. 2. q. 88. art. 1. Palud. in
citata quæst. 1. definit 3. in fine. D. Anton. 2. par. tit. 11. cap. 2.
in principio, Nauar. in memorato nu. 24. & Soto lib. 7. De
iust. & iure quæst. 1. art. 2. Ratioq; est, quia cum votum fiat
Deo, qui intuetur & scrutatur corda 1. Reg. 16. ver. 7. &
Psal. 7. ver. 10. nihil refert verbisne, an sola mentis cogita-
tione promissio fiat. Quanquam, vt ibidem D. Thomas
annotat, & post eum Sotus, ad expressam voti firmitatem,
ad iungi promissioni nonnunquam solent; tum verba qui-
bus excitetur ad mentem eleuandam in Deum: tum a-
liorum testimonia: vt non solum Dei iunctus, verum etiam
humanus pudor nos firmiores reddat ad voti obseruationem.
Imo interdum addi solet scriptura, iuxta cap. Omnes
femine 27. quæst. 1.

Adde vterius ad votum sufficere posse implicitam pro-
missionem: quæ censetur fieri, dum id agitur, in quo illa
continetur inclusa. Exemplum dari potest de recipiente
Ordinem sacrum in Ecclesia Latina. Cum enim ex eius-
dem Ecclesiæ institutione, Ordini sacro, solemne votum
castitatis sit annexum: ordinatus, etiam si nõ fecerit expres-
sam promissionem, adstringitur voto castitatis, eo ipso
quod sacrum Ordinem susceperit secundum Latinæ Ec-
clesiæ ritum. Talem vero eiusdem Ecclesiæ institutionem
aduersus nostri temporis hæreticos eam improbantem, bene
propugnatam qui volet, videre potest apud Bellarminum
in lib. 1. De membris Ecclesiæ militantis cap. 18. &
quatuor sequentibus.

Ceterum promissio ad voti essentiam spectans, debet
esse plene deliberata, seu facta cum plena rationis aduer-
tentia, ad id quod promittitur. Circa quod aduertendum
est; quod Lessius De iust. & iure lib. 3. cap. 40. num. 2. ali-
quot citatis, notat: Doctores communiter id ita accipere,